

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ȘI SIBIU

PREȚUL INSERȚIUNILOR:

Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori, se dă rabat corespunzător. Inserțiunile se adresează ADMINISTRĂȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai, nr. 35.

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA

se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:

Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Credința noastră

3. Cuvîntul lui Dumnezeu — cuvînt sfînt

a) Am văzut că Dumnezeu s-a descoperit și a arătat care e voia Lui pentru noi oamenii, la început, adică înainte de Hristos, prin graiul aleșilor Lui, apoi El însuși s-a făcut om și ne-a grăit în cuvinte dumnezeiești. Aceasta este Sfînta Tradiție. Ceea ce s-a fixat mai tîrziu în scris constituie Sfînta Scriptură a Vechiului Testament și a Noului Testament.

Așa este și în viața popoarelor. La început — cînd încă nu apăruse scrisul — obiceiurile și rînduialile vieții erau transmise de la părinți la copii prin viu grai. Acestea formau ceea ce și azi numim tradițiile popoarelor. Așa a fost și la poporul nostru. Vreme de secole — și și astăzi în unele sate — toată bogăția de obiceiuri, de îndrumări înțelepte, de balade, cîntece și altele, cei tineri le învață de la bătrîni. De aceea cînd întrebi de ce cutare se face așa, se răspunde: așa e tradiția, așa am apucat de la străbuni. Mai tîrziu, parte din aceste tradiții s-au scris cu mîna, apoi s-au tipărit.

Tot așa și cuvîntul lui Dumnezeu a fost la început tradiție, însă pentru că era Cuvîntul lui Dumnezeu i s-a zis Sfînta Tradiție. Apoi cea mai mare parte s-a scris, s-a adunat în Sfînta Scriptură (sau Biblia, care în limba greacă înseamnă Cartea). Așadar întreg Cuvîntul lui Dumnezeu îl avem în Sfînta Tradiție și Sfînta Scriptură, care amîndouă s-au păstrat neschimbate de către Biserică. Sfînta Tradiție însăși (partea nescrisă) o avem în tradițiile Bisericii noastre, ce vin de la Sfinții Apostoli. Acestea se găsesc în Sfintele Slujbe, în scrierile Sfinților Părinți, în învățăturile și rînduialile Sfințelor Sinoade ale Bisericii.

b) Dacă Sfînta Tradiție și Sfînta Scriptură cuprind Cuvîntul lui Dumnezeu, înseamnă că credinciosul cînd citește Sfînta Scriptură sau cînd ia parte la Sfintele Slujbe simte că prin cuvintele Sfintei Scripturi, prin Sfintele Slujbe Dumnezeu însuși stă de vorbă cu noi și ne împărtășește înțelepciunea și lumina Lui cea dumnezeiască.

De aceea Sfînta Scriptură nu se citește oricum. Ea e Carte sfîntă, de care te apropi cu evlavie și cu dragoste, căci te afli în fața lui Dumnezeu, care vorbește cu tine. Biserica ne arată aceasta prin faptul că pune pe sfîntul altar Cartea cu Sfintele Evanghelii din care acestea se citesc la Sfînta Liturghie și la alte Sfinte Slujbe. Epistolele Sfinților Apostoli se citesc din cartea Apostolul. Iar Vechiul Testament e cuprins în alte cărți de slujbă (Minee, Triod etc.).

Cuvîntul Sfintei Scripturi e ca rugul de foc, în care era Dumnezeu. Cînd Moise a voit să se apropie de rug — glasul Domnului l-a oprit și i-a poruncit: „Scoate-ți încălțămîntea din picioarele tale, că locul pe care calci este pămînt sfînt” (Ieșire 3, 5). Așa e și Sfînta Scriptură: cuvînt sfînt. De aceea Sfînta noastră Biserică a rînduit ca întreaga Sfîntă Scriptură să fie cuprinsă la Sfintele Slujbe din cursul fiecărui an. În cărțile de slujbă se găsesc toate textele din Vechiul și Noul Testament. (De aceea s-a zis că dacă s-ar nimici toate Bibliile dar am avea cărțile ce cuprind Sfintele

Slujbe ale Bisericii, din aceste cărți am aduna iarăși toată Sfînta Scriptură. La temelie vieții bisericești, a vieții credincioșilor e Cuvîntul lui Dumnezeu, cel scris în Biblie și cel nescris, e Iisus Hristos). În felul acesta credincioșii, cînd se citesc aceste texte, stau cu închinăciune adîncă, iar cînd se citesc Sfintele Evanghelii ei ingenunchează și în tăcere adîncă primesc în inima lor cuvîntul Domnului nostru Iisus Hristos. Ei își scot „încălțămîntea” minții, adică uită de toate grijile, gîndurile și simțămîntele lumesti, și înfiorați de taina Cuvîntului dumnezeiesc se înalță cu inima la Iisus Hristos. E Iisus Hristos însuși cel ce vorbește. Credinciosul zice: „Doamne, iată robul Tău ascultă”. Dar, nu numai ascultă, ci Cuvîntul lui Dumnezeu se întipărește în sufletul lui, îl înnoiește și îi dă putere să trăiască după asemănarea lui Iisus Hristos. El mărturisește cu psalmistul: „Cuvîntul Tău e făclie picioarelor mele și lumină pentru cărările mele” (Ps. 118, 105). El cunoaște adevărul, spus de Mîntuitorul, că „fericiți (sînt) cei ce ascultă Cuvîntul lui Dumnezeu și îl păzesc”, îl împlinesc (Luca 11, 28). Acest Cuvînt este sămînța dumnezeiască, pe care o seamănă Hristos în sufletul nostru și pe care trebuie să ne străduim să rodească și în viața noastră cît mai îmbelșugat.

c) Cinstirea ce o dă Biserica Cuvîntului lui Dumnezeu se vede și din faptul că ea a căutat să răspîndească acest Cuvînt și prin grai viu și prin tipărituri. Astfel credincioșii noștri și-au hrănit și își hrănesc sufletul cu citirea Sf. Scripturi și a cărților bisericești. Biserica Ortodoxă Română a tradus și a tipărit în limba română și Sfînta Scriptură și celelalte cărți bisericești (de Sfinte Slujbe, de dreaptă învățătură și rînduială), ca Cuvîntul lui Dumnezeu să-l aibă toți credincioșii. Biserica, deci, nu numai că a împărtășit Cuvîntul lui Dumnezeu la Sfintele Slujbe, ci l-a pus la îndemîna credincioșilor ca ei să-l citească și să se hrănească cu El. Traducerea Bibliei în limba română a făcut-o Biserica Ortodoxă Română, nu de azi sau ieri, ci cu sute de ani în urmă. Primele manuscrise cu traduceri din Sfînta Scriptură (Psalmii, Faptele Apostolilor, Epistola Sfîntului Iacob ș.a.) au apărut în Maramureș cu circa 500 ani în urmă. Apoi Brașovul, cu preoții lui învățați, a devenit centrul traducerilor manuscrise. Primele tipărituri le avem de la diaconul Coresi, care a tipărit la Brașov cu 400 ani în urmă (1556—1581): Cele patru Evanghelii (Tetraevangeliul), Apostolul (Epistolele Sfinților Apostoli), Psaltirea ș.a. Tot el a tipărit Tîlcul Evangheliilor adică Explicarea Sfintei Evanghelii, ca credincioșii să priceapă așa cum se cuvine înțelesul Sfintelor Evanghelii. În 1582 la Orăștie s-au tipărit Geneza și Ieșirea (Vechiul Testament). În 1648 mitropolitul Ardealului, Simion Ștefan, traduce și tipărește la Alba-Iulia Noul Testament, scris într-o așa limbă românească încît „să o poată citi înțelegînd-o și mic și mare”. La 1688 s-a tipărit la București Biblia, care „s-a dăruit neamului românesc”, „pentru cea de obște priință”, adică pentru tot poporul. De atunci și pînă astăzi s-au mai tipă-

Temeiuri ale cinstirii Sfinților

Din vremuri străvechi, Sfînta Biserică propovăduiește credincioșilor cinstirea Sfinților, în primul rînd pentru virtuțile alese pe care ei le-au dobîndit cu ajutorul harului divin de care s-au învrednicit și cu care au conlucrat statornic. Astfel, prin cinstirea dată lor, creștinii preamăresc și cinstesc indirect pe Dumnezeu, izvorul și cauza sfințeniei și a desăvîșirii lor. Datorită faptului că Sfinții sînt bineplăcuți lui Dumnezeu, aleși și „casnicii” Lui, noi creștinii le cerem ajutorul, rugîndu-i să mijlocească pentru noi către Dumnezeu, pentru ca astfel să dobîndim, prin ei de la El, har și ajutor întru nevointele noastre.

Cinstirea Sfinților mai are însă și un alt temei și totodată și un alt scop. Prin desăvîșirea și sfințenia vieții lor, ei au devenit pilde și modele vrednice de imitat și de urmat pentru orice creștin. De aceea, Biserica consideră în general Sfinții ca adevărate exemple de viață creștină și îi recomandă credincioșilor spre imitare și urmare, pilda vieții

(Continuare în pag. 2)

rit în multe ediții Noul Testament și Sfînta Scriptură. Intre acestea amintim: Biblia de la Blaj (1795), Biblia de la Buzău (1854), Biblia de la Sibiu (a mitropolitului Andrei Șaguna) — singura Biblie românească cu ilustrații (1858), Biblia Sfîntului Sinod (1914) etc. În anul 1968 s-a dăruit credincioșilor noștri Biblia sau Sfînta Scriptură — cu aprobarea Sfîntului Sinod — sub îndrumarea și purtarea de grijă a P. F. Patriarh Justinian.

Desigur că Biserica noastră a tipărit și alte cărți (cu Sfintele Slujbe, cu explicarea Sfintei Scripturi, cu învățături bisericești etc.), ca credincioșii noștri să se hrănească din întreg Cuvîntul lui Dumnezeu (și din Sfînta Scriptură și din Sfînta Tradiție).

d) În ce privește Sfînta Scriptură credincioșii noștri, obișnuți de la Sf. Liturghie și de la alte Sfinte Slujbe, să ingenuncheze — ca în fața lui Dumnezeu, ca în fața lui Iisus Hristos — cînd se citește Sfînta Evanghelie, așează Sfînta Scriptură și acasă într-un loc de cinste și cînd se pregătesc să citească în ea își fac semnul Sfintei Cruci, se roagă ca Dumnezeu să facă roditoare această citire și — unii dintre ei — o citesc în genunchi, cu tot sufletul, cu toată inima la Cuvîntul lui Dumnezeu, ca să primească cu smerenie, evlavie și dragoste sămînța cea dumnezeiască. Ei știu că Biblia e carte sfîntă, cu care nu se umblă oricum. Ei știu că stau în fața lui Dumnezeu, că Dumnezeu, Hristos însuși vorbește cu ei. De aceea ei nu fac ca unii — care se apropie de Sfînta Scriptură cu îngîmfare, cu socotința că Biblia e a lor, și o sucesc în fel și chip, se ceartă unii cu alții, fiecare socotind că el o înțelege mai bine. Nu. Credincioșii noștri se apropie de Sfînta Scriptură cu smerenie, căci se văd a fi mici în fața lui Dumnezeu. Ei o primesc așa cum pămîntul însămițat primește ploaia, lumina și căldura — ca să rodească însuși. Ei nu se îngîmfă că pot pricepe singuri Cuvîntul lui Dumnezeu, ci primesc tîlcuirea bisericească a Sfintei Scripturi, căci Sfînta Scriptură s-a dat Bisericii și Biserica, în care lucrează Hristos, o răspîndește și o tîlmăcește spre mîntuirea tuturor credincioșilor.

† NICOLAE
Mitropolitul Ardealului

Temeiuri ale cinstirii Sfinților

(Urmare din pag. 1)

acestora constituind pentru obștea creștină, ca și pentru fiecare creștin în parte, un permanent îndemn spre o viață de virtute și sfințenie. Astfel, prin viața și faptele lor, care sînt o lumină vie înaintea celorlalți creștini, e lăudat și preamărit însuși Dumnezeu, precum spune Psalmistul: „Lăudat e Dumnezeu întru sfinții Lui“ (Ps. 144, 10), și cum însuși Mîntuitorul Iisus Hristos i-a îndemnat pe Ucenicii Săi, care aveau să devină Sfinți: „Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, ca văzînd ei faptele voastre cele bune, să preamărească pe Tatăl vostru care este în ceruri“ (Matei 5, 10). În viața și persoana Sfinților, unele adevăruri morale și-au primit forma și puterea lor de viață, deoarece ei s-au străduit din toate energiile ființei lor să viețuiască potrivit exemplului vieții și învățaturii Mîntuitorului nostru Iisus Hristos.

Dar precum în cele dintîi veacuri creștine fiecare comunitate bisericească își cinstea proprii săi Sfinți, luîndu-i ca exemple vrednice de urmat, tot astfel și după generalizarea cultului unora dintre Sfinți în întreaga Biserică, au rămas preferințe locale pentru cultul unora dintre ei. De aceea, pînă astăzi se poate constata că nu în toate Bisericile locale sau naționale, Sfinții rînduiți spre prăznuire se bucură de o egală cinstire. Sînt însă unii Sfinți care, atît în pietatea creștină, cît și în toate Bisericile, se bucură de cea mai înaltă prețuire, ca și de cea mai aleasă cinstire. Dintre aceștia fac parte: Sfînta Fecioară Maria, Sf. Ioan Botezătorul, Sf. Nicolae, precum și Sfinții mari dascăli ai lumii și ierarhi Vasile cel Mare, Grigorie Teologul și Ioan Gură de Aur, a căror împreună-prăznuire datează din veacul al XI-lea și asupra căroră vom zăbovi puțin.

Sfinții Trei Ierarhi se nasc cu toții în veacul al IV-lea, își trăiesc viața în acest veac și sînt recunoscuți chiar de către contemporanii lor drept adevărate modele de viață virtuoasă, fie că acești contemporani au fost creștini sau necreștini. Precum se exprimă un mare cunoscător al vieții acestora, „Sfinții Trei Ierarhi aparțin acelei pleiade de oameni superiori, ale căror înfăptuiri, virtuți și geniu au exercitat o influență foarte puternică asupra destinului creștinismului și care au dat veacului al IV-lea o strălucire fără seamăn. Figurile lor nobile și sfinte strălucesc și se detașează dintre figurile altor mari Sfinți. Ei rămîn unele dintre cele mai mărețe glorii ale unei epoci în care Dumnezeu a revărsat belșug de lumină și de sfințenie. În timp ce o lume veche se prăbușea în neputințele ei și nu oferea decît o priveliște dezgustătoare a tuturor mizeriilor, cu toate lașitățile ei, marile talente, marile suflete se strîng în jurul Bisericii și asemenea aștrilor de o frumusețe rară, se înalță pe firmamentul ei, pentru a-i vădi energia nemuritoare și rodnicia ei divină“ (Jeannin J. B.).

Sfinții Trei Ierarhi s-au bucurat și în Biserică românească, în tot timpul, de o cinstire deosebită. Aceasta se poate vedea, pe de o parte, din reflectarea vieții lor în pietatea populară, iar pe de altă parte, din mulțimea de biserici ridicate și ctitorite întru cinstita și evlavioasă lor pomenire, pe întreg cuprinsul pămîntului românesc. Mai mult, ca urmare a hotărîrii Conferinței profesorilor de Teologie, ținută la Atena în 1936, Bisericile Ortodoxe naționale au introdus, rînd pe rînd, prăznuirea acestor Sfinți, la data de 30 ianuarie, ca patroni ai școalelor teologice din cuprinsul acestora. În conformitate cu hotărîrea Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Române din 1949, această măsură s-a aplicat și la școalele teologice din Patriarhia Română, care prăznuiesc în fiecare an pe acești Sfinți ca patroni ai lor.

Alegerea acestor trei mari dascăli ai lumii și ierarhi ca povățuitori, ocrotitori, protectori și patroni ai școalelor teologice nu este un fapt întîmplător, deoarece această triadă de învățători ai lumii înfățișează în mod simbolic cele trei direcții în care trebuie îndrumată educația și formată personalitatea tinerilor care s-au hotărît să se dedice chemării preoțești. Sf. Vasile cel Mare este simbolul vieții practice, petrecută în asceză și austeritate, îndrumată și organizată după reguli care nu suferă abatere, fiind modelul vieții și ținutei preoțești, plină de demnitate; Sf. Grigorie Teologul este simbolul înaltei științe teologice care înfrînge și risipește învățăturile cele rătăcite, iar Sf. Ioan Gură de Aur este simbolul luptei neostenite, pentru ca, prin puterea și măiestria cuvîntului, să schimbe purtarea creștinilor și prin aceasta moravurile oamenilor.

Exemplul vieții Sfinților Trei Ierarhi a lăsat posterității o amintire nepieritoare, începînd din epoca în care au trăit și pînă în zilele noastre. De aceea, cei ce au întocmit cîntări de preamărire în

Biserica din Țara Românească în a doua jumătate a sec. al XVII-lea:

— MITROPOLIȚII VARLAAM ȘI TEODOSIE —

După moartea lui Matei Basarab (1654) au urmat mai multe domnii scurte și fără însemnătate. Au avut loc acum lupte neconținute între principalele familii boierești, a Cantacuzinilor și Bălenilor, cu ucideri, intrigi, pîri la Constantinopol, răpiri de averi, pribegii peste hotare, care au adus mult rău țării. Lucrurile s-au potolit abia după ce scaunul domnesc a fost ocupat de Șerban Cantacuzino (1678—88).

Se-nțelege că în astfel de vremuri tulburi a avut de suferit și Biserica. Mitropolitul Ștefan, cel ales și înscăunat sub Matei Basarab (1648), și-a continuat păstoria pînă la moartea sa, în 1668, cu o întrerupere în anii 1653—56, cînd scaunul a fost ocupat de Ignatie Sirbul.

La 20 mai 1668 soborul arhierilor și egumenilor a ales în scaunul de mitropolit al Ungrovlahiei pe egumenul Teodosie de la Argeș. La numai cîteva zile după alegerea și hirotonia sa ca mitropolit, printr-un hrisov dat de domnitorul Radu Leon, la 8 iunie 1668, se hotăra mutarea scaunului mitropolitan de la Tîrgoviște la București, cu reședința la biserica cu hramul Sf. Împărați Constantin și Elena, ctitoria domnitorului Constantin Șerban Basarab (1654—58). Teodosie a păstorit pînă în 1672, amestecîndu-se și el în luptele dintre cele două partide politice amintite, ca adept al familiei Cantacuzino. Acest amestec i-a adus multe necazuri, căci în 1672, ajungînd domn Grigore Ghica, a fost scos din scaun și trimis la mînăstirea Tismana.

În locul mitropolitului Teodosie a fost ales egumenul Dionisie de la mînăstirea Radu Vodă, care a păstorit abia cîteva luni, cînd a trecut la cele veșnice. Atunci Grigore Ghica a mutat în scaunul mitropolitan, împotriva voinței sale, pe episcopul Varlaam al Rîmniceului.

Mitropolitul Varlaam deși a păstorit puțini ani, abia pînă în 1679, și-a legat numele de o seamă de realizări. Astfel, el a izbutit să înființeze pentru prima dată o tipografie în București, în anul 1678. Se știe că în Țara Românească activitatea tipografică încetase încă din 1652. Varlaam n-a avut timp să tipărească decît o singură carte. Era o traducere a unei cărți de predică, de arhimandritul ucrainean Ioanichie Galeatovschi, intitulată *Cheia înțeleșului*.

Vlădica Varlaam a fost un mare ctitor de lăcașuri sfinte, căci lui i se datoresc mînăstirile Trivalea (lîngă Pitești), Turnu (lîngă Călimănești), schiturile Fedeleșoiu (Argeș) și Strihareț (lîngă Slatina).

În noiembrie 1678, tronul Țării Românești a fost dat lui Șerban Cantacuzino, care a izbutit să-l mențină pînă la moartea sa (9 noiembrie 1688). Noul domn a reșezat în scaun mitropolitan pe Teodosie, care a fost înscăunat la 26 aprilie 1679.

cinstea lor, ce se cîntă la prăznuirea lor, pe bună dreptate i-au împodobit cu cele mai frumoase numiri: „organele darului, trîmbițele Duhului, apărătorii Treimii, păzitorii dreptei credințe, praștia lui David cea întreită, ierarhi întocmai cu Apostolii“ și altele asemenea, iar în icosul serbării, după ce imnologul își mărturisește neputința de a-i lăuda cum se cuvine, spune: „Totuși îndrăznesc atît a zice: Că toată firea omenească o au covîrșit aceștia trei, cu darurile cele multe și mari și cu lucrarea și cu privirea la cele de sus, întrecînd pe cei ce sînt luminați cu amîndouă“.

Iconografia creștină s-a silit să redea chipul fiecăruia dintre acești Sfinți, stabilind în individualizarea chipurilor oarecare diferențe, care să le definească astfel personalitatea fiecăruia. Unul e înfățișat mai lung de statură, mai uscățiv și mai negricios la față, altul mai galben și mai veștejit, dar cu înfățișarea majestoasă, iar altul mai mic de statură, dar radiînd din întreaga sa figură cea blîndețe, cea liniște și cea forță cu care cucerește inimile credincioșilor.

Dar mai presus de aceste deosebiri personale, redate mai mult sau mai puțin de chipurile lor, sau de numeroasele caracterizări ce li s-au făcut, o însușire comună le unește caracterele și viața: Năzuința continuă și neobosită de a întrupa fiecare în propria sa viață, viața lui Hristos, devenind prin aceasta pilde și modele desăvîrșite de virtute creștină. De aceea, pentru toți creștinii, exemplul vieții lor trebuie să fie un luceafăr în trei străluciri, care să le lumineze calea vieții.

Arhid. I. Zăgorean

Cea de a doua păstorie a mitropolitului Teodosie a căzut în timpul celor doi mari domni iubitori de cultură: Șerban Cantacuzino și Constantin Brîncoveanu (1688—1714). A păstorit pînă la moartea sa, întîmplată la 27 ianuarie 1708, fiind îngropat în curtea Mitropoliei din București.

Șerban Cantacuzino și mitropolitul Teodosie au acordat o grijă deosebită tiparului, primul suportînd cheltuielile, iar al doilea supraveghînd activitatea editorială. Astfel, în tipografia întemeiată de Varlaam, prima carte tipărită de mitropolitul Teodosie a fost un *Liturghier slavo-român*, în 1680. Ca și cărțile tipărite de înaintașul său Ștefan, Liturghierul avea numai tipicul în românește, iar slujba era în slavonește. În schimb, în anii următori s-au tipărit o *Evanghelie* (1682) și un *Apostol* (1683), în românește. Cu aceasta se face un alt pas înainte, în vederea pătrunderii limbii române în biserică. Deci, din timpul mitropolitului Ștefan avem tipicul, în timpul lui Teodosie se introduc citirile din Sf. Scriptură, iar ceva mai tîrziu, în timpul lui Antim Ivireanul, se introduc însuși slujbele.

Traducerea cărților Sf. Scripturi în limba română va culmina cu tipărirea *Bibliei de la București*, din 1688, numită și Biblia lui Șerban Cantacuzino, lucrare ce încununează activitatea tipografică din timpul său. Tipărirea s-a început cu privegherea episcopului tipograf Mitrofan în noiembrie 1687 și s-a sfîrșit în toamna anului 1688, cînd era domn Constantin Brîncoveanu. Acest Mitrofan lucrase în tipografia lui Dosoftei de la Iași, fiind ales episcop la Huși, în 1683. În 1686 a fost nevoit să se refugieze în Țara Românească, unde a supravegheat tipărirea Bibliei lui Șerban.

Biblia de la București este prima tipărire a întregii Sfinte Scripturi în românește. Traducătorii ei erau frații Radu și Șerban Greceanu, logofeți la curtea domnească și distinși cărturari, ajutați la traducere sau revizuire, de mai mulți cunoscători ai limbii grecești, ca episcopul Ghermano de Nissa, care se afla atunci în Țara Românească, probabil Dositei al Ierusalimului, care semna și o prefață, stolnicul Constantin Cantacuzino și episcopul Mitrofan. Este sigur că frații Greceanu au folosit, în munca lor, și tălmăcirile anterioare, printre care și traducerea Bibliei în manuscris, din 1667, a învățatului moldovean Nicolae Milescu Spătarul (c. 1636—1708). În afară de traducerea lui Milescu, frații Greceanu vor fi consultat și alte traduceri românești care văzuseră lumina tiparului: Psaltirea lui Coresi, Palia de la Orăștie, Noul Testament al lui Simion Ștefan, Psaltirea și Paremiile lui Dosoftei, Evanghelia și Apostolul de la București, amintite mai sus.

Această folosire a izvoarelor mai vechi nu scade cu nimic valoarea Bibliei lui Șerban, ci dimpotrivă i-o ridică, pentru că, în felul acesta, ea este o încununare a tuturor strădaniilor cărturarilor români de pînă atunci, din toate cele trei țări românești, de a traduce cuvîntul lui Dumnezeu în limba poporului. Faptul că se folosesc traduceri parțiale făcute în diferite regiuni ale țării, este deosebit de important pentru dezvoltarea limbii literare. Prin părțile reproduse, se stabilește o continuitate în ce privește limba literară între Biblia lui Șerban și întreaga literatură religioasă anterioară.

Astfel, prin Biblia de la București, operă de mari proporții pentru acel timp (944 pagini mari, tipărite cu litere mărunte, pe două coloane), se pune în circulație o limbă literară care reprezintă o sinteză a sfertărilor scriitorilor bisericești de pînă atunci, de a serie într-o limbă curată și înțeleasă de toți românii, și se deschide calea pe care se va dezvolta limba română literară de mai tîrziu. E adevărat că în text există numeroase grecisme sau fraze traduse confuz, lucru explicabil pentru epoca de formare a limbii române literare.

Sub raportul ctitoriilor, de la Șerban Cantacuzino a rămas mînăstirea Cotroceni din București, unde a și fost înmormîntat. Soția sa Maria a ctitorit biserica zisă a Doamnei, din București.

Nu trebuie trecut cu vederea nici faptul că Șerban Cantacuzino s-a interesat îndeaproape de Biserica românească din Transilvania și de întîristătorul ei, mitropolitul Sava Brancovici cel Sfînt. Toți urmașii acestuia au fost hirotoniți la București, de mitropolitul Teodosie.

Din toate acestea se desprinde că domnia lui Șerban Cantacuzino, precum și păstoria lui Teodosie, au fost dintre cele mai rodnice pentru viața bisericească și culturală a Țării Românești.

Mircea Păcurariu

LA UN SFERT DE VEAC: EVOCARE

La împlinirea unui sfert de veac de la memorabilele evenimente din februarie—martie 1945, putem aprecia mai bine semnificația și valoarea acestora în istoria României socialiste. Momentele premergătoare preluării puterii de către clasa muncitoare în alianță cu țărănimea muncitoare, constituiesc de fapt prefața luptelor desfășurate de poporul nostru de-a lungul celor 25 de ani de mari și adânci transformări politice, economice, sociale și culturale, care dau chipul cel nou al României socialiste de azi.

Evenimentele de acum un sfert de veac nu au fost date uitării, fiindcă au intrat adânc în conștiința poporului nostru. Astfel, cu trecerea anilor, ele au căpătat noi proporții și și-au dezvăluit noi semnificații, adăugând prezentului impulsul lor creator de istorie populară.

În conștiința poporului nostru primăvara anului 1945 trăiește încă cu intensitate. Pustiită de război, cu orașele dărâmate de bombardamente, cu câmpiile părăginite și acoperite de scheletele tancurilor și tunurilor mute, cu găurile în ruină și pline de mulțimi dezrădăcinate și purtate în toate vânturile, țara depunea eforturi supreme pentru a putea face față exigențelor excepționale ale momentului deosebit de greu prin care trecea. Pe lângă aceasta, armata noastră — alături de armata sovietică — continua în apus lupta pentru înfrângerea deplină a fascismului.

Era un moment decisiv din viața țării noastre, a cărei istorie trecută este în fond istoria unei lupte necurmte — de multe ori tragică — pentru apărarea și păstrarea ființei naționale, precum și a pământului pe care au trudit, robi ai unor orînduiri nedrepte, nesfîrșite rînduri de înaintași.

Țara ruinată de război se cerea refăcută prin eforturi depuse de toți fiii ei, dar forțele reacționare se opuneau. Uzinele erau la pămînt și trebuiau ridicate din nou, dar cei ce aveau interesul să mențină haosul și dezastrul se împotriveau. Frontul din apus aștepta oameni, arme și muniții, dar dușmanii democrației sabotau. Muncitorimea se zbătea în lipsuri, dar patronii refuzau satisfacerea revendicărilor lor legitime. Aparatul de stat era plin de elemente corupte, dar cei interesați să le mențină în posturi-cheie se opuneau „epurării”. Reforma agrară, menită să asigure țăranilor pămînt și pîine, era tot mereu amînată de țărăniști. Tineretul

cerea școli, universității, condiții corespunzătoare de învățătură, dar toate erau împiedicate, amîinate și tergiversate.

În fața unor greutăți atât de mari, s-a văzut limpede ce însemnează adevărații fii ai poporului, care au știut să mobilizeze, să catalizeze și să călăuzească vulcanul energiilor descătuse ale maselor populare spre țelul victoriei.

Era în plină desfășurare lupta eroică pentru croirea unui drum de viață nouă, pentru o nouă istorie.

După evenimentele din Piața Palatului (24 februarie 1945), minia maselor populare dezlănțuite n-a mai putut fi stăvilită. Țăranii intrau cu plugurile în moșiile boierești, oamenii muncii luau cu asalt primăriile și prefecturile, un popor întreg dădea asaltul final.

Două săptămîni mai tîrziu, rezistența îndărătnică a regelui era înfrîntă și decretul semnat. Țara avea primul său guvern cu adevărat democrat, guvernul ce urma să intre în curînd în istorie sub numele de: Guvernul Dr. Petru Groza. A fost în ziua de 6 martie 1945. A trecut de atunci un sfert de veac.

Privite din perspectiva acestui sfert de veac, evenimentele din februarie—martie nu sînt — cum li se părea unora — frămîntările dramatice premergătoare unei schimbări de guvern în vremuri violente. Sensul lor este mult mai adînc și mai decisiv: era vorba despre preluarea puterii, despre preluarea răspunderii în fața istoriei pentru destinul poporului român, era vorba nu despre unele reforme impuse de stările sociale de pe atunci, ci despre începutul reformei fundamentale a României, despre angajarea pe drumul cel nou al socialismului.

Deși a trecut un sfert de veac de la instaurarea puterii populare, de la instaurarea primului guvern democratic în țara noastră, sentimentul de responsabilitate pentru tot ceea ce este și pentru tot ceea ce va urma nu s-a stins nici din memorie, nici din conștiință. De aceea, aniversarea unui sfert de veac de la evenimentele din februarie—martie 1945 are pentru toți fiii Patriei noastre o semnificație profundă și mobilizatoare: — aceea a continuității revoluționare pînă la desăvîrșirea deplină a construirii vieții celei noi din țara noastră.

T. R.

In satul mamei

I.

Zburați înaripate gînduri...
Zburați și azi ca-n multe rînduri
Spre satul mamei — peste munți...
Cu hore, cîntece și nunți!

Aici mi-e raiu-n orice floare,
Aici m-am îmbătat de soare,
Aici, moșnegi cu fețe supte
Îmi povestesc de aspre lupte!

Cunosc aici atîtea fețe
Toți oamenii îmi dau binețe
Mă-ntreabă toți de sănătate;
Aici tot omu-mi este frate.

Mi-aduc ca și prin vis aminte
De praznicele noastre sfinte,
Cînd auzeam de Paști, în sat,
Cîntînd „Hristos a înviat!”

În anii fără de prihană
Cîntam cu frații mei la strană...
Iar Sfinții din iconostas
Plîngeau cu noi la parastas...

Sub bolta cerului senină
Doinesc țărani și se-nchină...
Pe brazda satului străbună
Ne crește pîinea noastră bună.

Pe strămoșeasca noastră vatră
Mi-s dragi și cîinii care latră...
Flăcăi și fete seara-n porți...
Mi-s dragi cei vii și scumpi cei morți.

II.

Spre satul meu un dor mă mîină
La casa noastră cea bătrînă,
Să-mi iasă mama slabă-n prag
Să mă sărute cu mult drag.

O, mamă,
Tu m-ai păzit pe-acest pămînt
De apă, fulgere și vînt
Și te-ai rugat cu-atîta foc
Să-mi deie Dumnezeu noroc.

Te văd cu furca-n brîu torcînd...
Te-aud ofînd din cînd în cînd...
Cu lacrimi îți udai fuiorul
Cînd ți-era dor să-ți vezi feciorul.

III.

Se schimbă toate-n astă lume
Mîine-n zadar te chem pe nume!
Tu vei dormi sub cruci pustii
Și nu mai vii! N-o să mai vii!

Pr. Traian Rusu

In cinstea zilei de 6 Martie

După cum știm în 6 martie 1970 s-au împlinit 25 de ani de la instaurarea primului guvern democratic din istoria României, condus de Dr. Petru Groza. În țară și peste hotare s-au organizat o seamă de manifestări consacrate acestei aniversări, manifestări care au culminat cu grandioasa manifestație care a avut loc în această zi în capitala Patriei noastre și la care Dl. Nicolae Ceaușescu, președintele Consiliului de Stat, a rostit o amplă cuvîntare.

Evenimentul a fost subliniat după cuviință și în cadrul Centrului nostru Arhiepiscopesc și Institutului Teologic.

Astfel, vineri 6 martie 1970, ora 12, în Aula Institutului Teologic Universitar din Sibiu a avut loc o adunare festivă, la care au luat parte I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae, P. C. vicar Tr. Belașcu, consilieri și angajați de la Centrul Arhiepiscopesc, corpul profesoral și studenții teologi.

Programul a început cu compoziția „Treii culori” de C. Porumbescu, executată de corul studenților, condus de P. C. prof. Gh. Șoima.

P. C. rector Is. Todoran a rostit apoi conferința intitulată: „Însemnătatea zilei de 6 Martie”, în care a aruncat o privire de ansamblu asupra frămîntărilor sociale și politice care au premers lui 6 Martie 1945 și care au însemnat „preambulul” marilor realizări ce au urmat. Toate realizările de astăzi — spune vorbitorul — sînt „prefațate” de 6 Martie 1945, sfertul de veac care a trecut scoțînd la iveală tezaurul, bogata zestre creatoare a poporului nostru.

În acest sens, P. C. rector scoate în lumină reformele mai importante ale guvernului Dr. Petru Groza, precum și realizările mai de seamă care au urmat și care, printre altele, au dus la ridicarea nivelului de viață a poporului nostru și la prestigiul de care țara noastră se bucură astăzi.

Conferința a fost ascultată cu viu interes. În continuare, corul studenților a executat „Dragă-mi este țara mea” de P. C. prof. Gh. Șoima, festivitatea încheindu-se cu compoziția „Mîndru-i codru și-nverzit” de C. Arion.

R.

„Fericit este pîntecel care te-a purtat” Luca 11, 27

Aceste cuvinte constituie o primă împlinire a prorociei Maicii Domnului, rostită către Elisabeta, mama Sfîntului Ioan Botezătorul, cînd zice: „Iată de acum mă vor fericii toate neamurile” (Luca 1, 48). Ele reprezintă așadar un prim început de cinstire specială a Maicii Domnului.

Și cu adevărat, ea merită cinstirea noastră a tuturor căci din trupul ei a luat trup omenesc Cel ce a venit să îndrepte pasul greșit făcut de Adam și să ne lumineze negreșelnic drumul vieții noastre pămîntești, Cel ce ne-a învățat să ne iubim unii pe alții, ca frați ce sîntem întreolaltă, Cel ce ne-a arătat că sîntem colaboratori ai lui Dumnezeu în desăvîrșirea acestei lumi și împreună viețuitori cu El în veacul cel ce va să fie.

„Fericit este pîntecel care te-a purtat” — sînt cuvintele care constituie în același timp un imn de cinstire, un cântec, un inegalabil omagiu adus mamei în general, tuturor mamelor de totdeauna. Căci orice mamă are nelimitate și tainice motive sau temeuri să fie fericită atunci cînd dă lumii oameni bine crescuți, fericitori ai altora.

Există în lumea aceasta multe chemări, multe căi de a lucra, de a activa, de a contribui la zidirea vieții, nici o chemare însă n-o întrece pe aceea de mamă.

Și într-adevăr, ce poate fi mai de valoare, mai înălțător, mai uman decît a aduce om pe lume și, mai ales, de a avea grijă ca acest om să crească drept, să devină izvor de bucurie și fericire pentru cei din jurul lui. Cu ce cumpănă, cu ce cîntar se pot cîntări bunele povețe ale mamelor noastre: „Fii cuminte, dragul mamei”; „Fii cuviincios”; „Salută pe cei mai bătrîni ca tine”; „Fii cinstit”; „Să nu cheltuești”; „Să înveți, dragul mamei” și încă alte multe asemenea povețe? Cu ce pot fi plătite nopțile de veghe ale mamelor noastre, zilele și anii lor de viață în care, cînd eram copii mar

(Continuare în pag. 4)

Fii ai luminii

Sfânta Scriptură vorbește adeseori despre lumină, despre viața creștinului în lumină sau despre viața dusă în întuneric.

Desigur, nu este vorba despre lumina firească a zilei, nici despre întunericul nopții. Ci despre o lumină care se revărsă și inundează făptura omului din interiorul lui, din cugetul său curat, despre lumina care o împrăștie asupra noastră faptele bune, precum și despre întunericul spiritual produs de faptele rele.

Acestea din urmă lasă să se coboare în suflet, în viață o negură, care ne împiedică să simțim prezența lui Dumnezeu, ne întunecă adevăratul rost al vieții și ne abat de la trăirea în pace și armonie cu semenii noștri.

De unde au faptele bune puterea de a revărsa asupra noastră lumina bucuriei? De acolo că tot cel ce face binele împlinește voia lui Dumnezeu, care este lumină. „Aceasta este solia pe care am auzit-o de la Hristos și pe care o vestim, spune Sf. Ev. Ioan, că Dumnezeu este lumină și nici un întuneric nu este întru el“ (I Ioan 1, 5).

Venirea în lume a Domnului nostru Iisus Hristos a adus această lumină cerească, precum zicem în troparul Domnului: „Nașterea Ta Hristoase, Dumnezeu nostru, răsărit-a lumii lumina cunoștinței, că întru dînsa cei ce slujeau stelelor (adică magii) de la stea s-au învățat să se închine Ție, soarele dreptății, și să te cunoască pe Tine răsăritul cel de sus, Doamne, mărire Ție“.

Insuși Mîntuitorul a spus despre Sine: „Eu sînt lumina lumii, cel ce urmează mie nu va umbla întru întuneric.“ Pe apostolii Săi i-a numit lumină, zicînd: „Voi sînteți lumina lumii, nu poate cetatea să se ascundă, cînd stă deasupra muntelui“ (Matei 5, 14).

Cei dintîi creștini erau numiți fii ai luminii. „Altă dată erați în întuneric, iar acum sînteți lumina întru Domnul. Umblați ca fii ai luminii“ (Ef. 5, 8).

Același Apostol Pavel ne îndeamnă: „Să lepădam dar lucrurile întunericului și să ne îmbrăcăm în armele luminii“. „Să umblăm cu bun chip ca la lumina zilei, nu în ospețe și în beții, nu întru desfrînări și în fapte de rușine, nu întru ceartă și în pismă“ (Romani 11, 12—13).

Din aceste cuvinte ale Sfintei Scripturi învățăm că viața noastră este chemată la lumină, la lumina faptelor bune. Nu este indiferent cum ne ducem viața. N-avem dreptul să ne batem joc de ea. Viața nu e o „comedie“ purtată de valurile tuturor păcatelor, nici o „tragedie“ căzută în deznădejde. Viața e un dar de la Dumnezeu de care trebuie să ne îngrijim, să-l facem folositor semenilor noștri.

Păcatul aduce cu sine întunericul și moartea, pe cînd virtutea ne îmbracă cu lumina ca cu o haină.

De aceea mărturisim cu Psalmistul David: „S-a însemnat peste noi lumina feții Tale, Doamne“ (Ps. 4, 6). „Că la Tine este izvorul vieții, întru lumina Ta vom vedea lumină“ (Ps. 35, 9).

Prot. V. Coman

Fericit pîntecele care te-a purtat

(Urmare din pag. 3)

ales, nu le vedeam cînd dorm și cînd mîncîncă? Cu ce se poate asemăna dăruirea totală și dezinteresată a mamei pentru cei din jurul ei, neliniștea ei pînă cînd îi va vedea pe toți ai casei împăcați și pe căile cele bune?

Cu adevărat, mamă, ești așa cum spune Scriptura: „Sfeșnicul tău nu se stinge nici noaptea“, tu pui „mîna pe furcă și cu degetele apuci fusul“, tu întinzi „mîna spre cel sărman și brațul spre cel necăjit“, tu îți deschizi gura „cu înțelepciune și sfaturi pline de dragoste sînt pe limba ta“, tu veghezi „la propășirea casei și pîine, fără să lucrezi, nu mîncîncă“ (Pilde 31, 18—27). De aceea pe o astfel de mamă „feciorii vin și o fericesc, iar soțul ei o laudă“ (Pilde 31, 28).

În lumina acestor cîteva fapte, ne apar întru totul întemeiate sfaturile bătrînului Tobit date fiului său, cînd spune: „Fiule, să nu părăsești pe mama ta; cinstește-o în toate zilele vieții tale și să nu-i pricinuiști amarăciuni! Adu-ți aminte, fiule, că ea a înfruntat multe primejdii pentru tine“ (Tobit 4, 3—4). Parcă urmînd aceste povățuiri, neîntrecutul violonist Paganini îi scria mamei sale că „voi face totul numai ca să te știu deplin mulțumită“.

P.

Gînduri creștine

„Mergînd învățați toate neamurile“.
(Matei 28, 19)

După căderea în păcat, s-au amestecat limbile la turnul Babilonului și s-a început adorarea diferiților zei în variate limbi. Și cîte popoare și limbi erau, atîtea erau și felurile de zeități. Apoi Imperiul roman a adunat zeii din țările cucerite și din zeii învingători și învinși și-a constituit marele Panteon.

Dar Mîntuitorul Iisus Hristos a adus învățătura într-unul și același Dumnezeu al tuturor, și i-a trimis pe Sfinții Apostoli către toate neamurile. De Cincizecime, adică de Pogorîrea Sfîntului Duh, Sfinții Apostoli au vorbit în limbi, dar despre același Dumnezeu, și despre aceeași Înviere a Mîntuitorului.

Astfel încreștinarea a stimulat nașterea de alfabete noi pentru variate limbi, dar pentru același subiect: Creștinismul, sau Sfînta Evanghelie, și misiunea creștină a adoptat variate limbi pentru vestirea Mîntuitorului peste tot globul pămîntesc.

La români, limba poporului a fost la început cea în care se vorbea în Biserica strămoșilor; apoi s-a impus slavona bisericască, ca oficială, dar din 1452 Mitropolitul Theoctist al Moldovei a oficializat cirilica românească și astfel a pus bazele pentru reintroducerea limbii poporului în Biserica românească.

„Nu știți, oare, fiii cărui duh sînteți?
Căci Fiul Omului n-a venit ca să piardă sufletele oamenilor, ci ca să le mîntuiască“.

(Luca 9, 55).

Iată răspunsul Mîntuitorului, la cererea lui Iacov și Ioan, ca să dea foc unui sat samaritean, pentru că nu l-a primit pe Iisus. Hristos a venit să mîntuiască, și nu să piardă sufletele oamenilor. Hristos nu vrea moartea păcătosului, ci ca să se îndrepte și să fie viu. De aceea El, Domnul, ia apărarea și celui care face rău, zicînd: „Părînte, iartă-le lor, că nu știu ce fac“ (Luca 23, 34).

Astfel, nici un creștin adevărat nu poate ridica sabia asupra semenului său, atacîndu-l, pentru că: „toți cei ce scot sabia, de sabie vor pieri“ (Matei 26, 52). De aceea, orice creștin să-și măsoare mai întîi faptele și să-și scruteze gîndurile și conștiința pînă pornește la o faptă, orice faptă, ca să nu-l vatame pe semenul său, care îi este frate întru Hristos.

„Noi l-am găsit pe Mesia“, a zis Andrei.

(Ioan 1, 41)

În viață, fiecare caută cîte ceva; un ideal, lumesesc sau spiritual. Unii îl preiau de la alții, alții caută să și-l făurească ei singuri.

Idealul creștin îl constituie: Hristos și urmarea Lui, cum spune sf. Ioan Damaschinul, că Ortodoxia cuprinde în sine grija lui Dumnezeu ca să se împlinească în lume viața și învățătura Mîntuitorului celui intrupat.

Oare toți creștinii pot afirma că în adevăr îl au pe Hristos în inima lor, în conștiința lor și în sufletul lor? Că urmează porunca dragostei către semen?

„Eu, Lumină am venit în lume, ca tot cel ce crede în Mine să nu rămînă în întuneric“

(Ioan 12, 46)

Și spunea Mîntuitorul către ucenicii Săi: „Cît aveți Lumină, credeți în Lumină, ca să fiți fii ai Luminii. Căci cel ce umblă în întuneric nu știe unde merge“ (Ioan 12, 35—36). Cine s-a împărțit din învățătura creștină, să o țină ca atare, fără răstălmăciri și adăugiri superstițioase. Mîntuitorul a vorbit limpede și sf. Evanghelie cuprinde o învățătură deplin lămurită. Numai cei care se complac în cotituri și învață lucruri proprii, se afundă în întuneric și caută și pe alții să-i cufunde în acesta. Iar cotituri în viață le constituie dezechilibrul sufletesc, mîndria, aroganța, încăpăținarea, încrederea în lipsa de păcat personal, înfumurarea.

„Deci, cel ce va strica una din aceste porunci (ale Mele), foarte mici, și va învăța astfel, foarte mic se va chema în împărăția cerurilor; iar cel ce va face și va învăța (cum trebuie), acesta mare se va chema în împărăția cerurilor“ (Matei 5, 19).

„Fericiți sînt ochii care văd cele ce vedeți voi!“

(Luca 10, 23)

Cîte suspine frămîntă mintea unui nevăzător, ca să poată vedea cele despre care aude de la alții. Să vadă natura, să contemple soarele și cerul, să vadă culorile florilor, fața omului, zîmbetul copilului...

Despre acest dor după vedere în latura sufletească, a credinței, spunea Mîntuitorul Apostolilor săi: „Mulți prooroci și regi au voit să vadă ceea ce vedeți voi, dar n-au văzut și să audă ceea ce auziți voi, dar n-au auzit“ (Luca 10, 24). În adevăr cîți credincioși au nădăduit să-l vadă pe Hristos iar, în mijlocul lor, în persoană, crezînd că Apocalipsa se împlinește curînd: „Vino Doamne Iisuse!“ (22, 20).

Dar mai presus de prezența personală a Mîntuitorului în chip de om, creștinii știu că Mîntuitorul este cu ei în toate zilele, și că este real prezent în Sf. Euharistie. Cu ochii sufletești atunci, creștinul care se împărtășește, cu toată evlavie sufletului său, îl vede pe Hristos coborînd spre el și întărindu-l sufletește.

Ceea ce a fost dat Sfinților Apostoli să vadă la timpul său istoric, este dat creștinilor ortodocși să trăiască aieva, în permanentă, în ascultarea Sf. Evanghelii și în Împărtășirea cu Trupul și Sângele Mîntuitorului, pentru a fi întăriți spre binele și moral, spre dragoste și pace, spre bunăvoință și progresare, în viață, în călătoria lor prin viața pămîntescă.

Prof. M. Șesan

Iubirea de arginți

Iubirea de bani este cea mai mare nenorocire de pe fața pămîntului. Nu există pe lume rău mai mare ca acesta. Orice rău vine din pătima lăcomiei de bănet. Din pricina zeului galben al aurului sînt multe dușmăni, certuri și războaie, sînt ucideri, tîlhării. Din pricina bănetului, atît în orașe, cît și în pustile pămîntului, miroase a sînge nevinovat și a crime hidoase. Acest viciu nu s-a îndepărtat nici de mare, ci a dat buzna și acolo cu multă furie, prin mulțimea piratilor, care bîntuiau și mai bîntuie și astăzi pe unele mări și oceane. Tot din cauza ei s-au răsturnat legile rudeniei, s-au zdruncinat și rînduiriile firii și s-au nesocotit chiar drepturile ființei omenești. Această patimă rea și necurată a făcut pe unii să fie profanatori de morminte, ca să jefuiască obiectele pretioase de la cei morți, această fiară nesătulă tulburînd și liniștea morților. Multe, nespuse de multe neajunsuri, pe care le găsim chiar în societatea omenească, lăstăresc din rădăcina răufăcătoare și blestemată a dragostei de bani.

Niciodată nu vom putea număra toate răutățile aduse de această boală cumplită. Cel ce are mult bănet, dorește și luptă să aibă și mai mult, uitînd cuvintele Sf. Scripturi că gol a venit din sînul mamei sale și tot gol se întoarce în sînul pămîntului.

Dacă ai, fiule, ce mîncă, ce îmbrăca și un cămin unde să te adăpostești de vreme rea, toate acestea îți vor fi îndeajuns. Căci la drept vorbind, nimic n-ai adus pe pămînt și nu vei lua mai nimic cînd vei părăsi această viață. Să fugim deci de lăcomia banilor, căci ea ne duce adesea la nenorocire și chiar la pierzare.

Prel. de pr. V. A. Bassarabin

Din învățăturile Sfintei Scripturi

◆ Nu rîvni la cei ce viclenesc, nici nu urma pe cei ce fac fărădelegea (Ps. 36, 1).

◆ Ferește-te de rău și fă binele, și vei locui în veacul veacului (Ps. 36, 27).

◆ Fericit cel ce caută la necăjit și la sărman: în ziua cea rea îl va izbăvi pe el Domnul (Ps. 40, 1).

◆ Cine se va sui în muntele Domnului și cine va sta în locul cel sfînt al lui? Cel nevinovat cu mîinile și curat cu inima, care n-a luat în deșert sufletul său și nu s-a jurat cu vicleșug aproapei lui (Ps. 23, 3—4).

◆ Cine este omul cel ce voiește viața, care iubește să vadă zile bune? Oprește-ți limba de la rău și fă binele, caută pacea și o urmează pe ea (Ps. 33, 12—12).